SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 33. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 20, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 20-го ЛЮТОГО 1988 Ч. 33. РІК XCV.

УКРАЇНСЬКІ КОМУНІСТИ ВИМАГАЮТЬ ВИБОРЧИХ РЕФОРМ

Москва. — Прихильники лібералізації в Комуністичній партії запропонували в статті, яку надруковано на першій сторінці „Правди", щоб на головні пости в партії подавати більше, як одного кандидата та, щоб дозволити всім членам партії брати участь в голосуванні.

Виявляється, що ці вид - руковані пропозиції в головному органі Комуністичної партії походять від членів Комуністичної партії України. Ці пропозиції не мають формального одобрення Комуністичної партії, але їхня поява на сторінках „Правди" вказує на те, що партійний провід серйозно над тими пропозиціями застановляється.

В статті говориться про те, що справу будуть формально розглядати на 19-ій Всесоюзній конференції Комуністичної партії, яка відбудеться 28-го червня ц.р. в Москві.

Теперішній совєтський лідер Міхаїл Ґорбачов сказав, що саме справа виборчої реформи буде головною темою конференції. Він вже попередньо говорив про подібні зміни, пропонуючи їх на зборах Центрального Комітету, що відбулися в повному складі в січні 1986 року. На цій сесії Ґорбачов порушив справу тайного голосування та можливости членам партії голосувати на головних партійних провідників. Він також гостро скритикував систему, яка дозволяє бюрократам займати партійні позиції на ціле життя без мінімальної видайности праці, як також заторкнув і можливості поширення номінаційного процесу.

Деякі з порушених Ґорбачовим пропозицій вже застосували в декотрих районах у виборах минулого червня на льокальні партійні пости з участю більше, як одного кандидата. Уряд називає цю систему демократизуванням, хоча всі кандидати мусять бути одобрені партією і створення інших партій не допускається.

У ЛЬВОВІ ПЕРЕВІРЯЮТЬ ВЕДЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Джерзі Сити, Н. Дж. (тел.) — Як інформують зі Львова, туди приїхала урядова бригада, яка має за завдання провірити управи і видайність праці всіх більших фабрик.

Як перша, підпала точній господарській перевірці фабрика телевізійних апаратів, після чого звільнено цілу управу фабрики, що складалася із 180 осіб, за різні недотягнення, та малу продуктивність і корупцію.

На черзі тепер фабрика автонавантажувачів і рільничих машин, що нараховує 12,000 працівників.

Звільненим з праці пропонують переїхати на працю в Сибір.

Фонд Комітету Тисячоліття в Чикаґо зростає

Чикаго. — Місцева українська громада розгорнула широку програму ювілейних святкувань Тисячоліття Хрищення, що її здійснює Громадський Ювілейний Комітет під проводом Романа Мицика. Ці пляни внутрішніх та зовнішніх відзначень вимагають поважних коштів, а їх може скласти тільки сама громада. Очолювана інж. Святославом Личиком Фінансова комісія вже почала працю та збірковy акцію серед найширших кіл українського громадянства. Досі зібрано понад 80,000 дол., але за передбаченим бюджетом це лиш менша половина того, що ще потрібно зібрати.

Із передбачених плянів намічено та вже встановлено календар таких більших імпрез та заходів: фестиваль молоді та спільне міжконфесійне водосвяття при кінці травня, фестиваль у вересні, великий концерт в жовтні, репрезентативний бенкет у листопаді, виставки, прибрання української дільниці та рекляма ювілею серед неукраїнських співгромадян, як також видання пропам'ятної книги про українців у Чикаґо й стейті Іллиной. Заплянoвано також субсидіювання кількох наукових конференцій.

Фінансова комісія має 25 збірщиків, які проводять збірки по своїх організаціях чи парафіях або дільницях міста. Вплачені датки можна відтягати від податку. Гроші можна також складати прямо на конто в касі „Самопоміч". Незабаром будуть опубліковані в пресі списки жертводавців, які внесли чи ще внесуть свої датки до 31-го березня. У плянованій пропам'ятній книзі, що появиться кінцем 1988 року, буде опублікована повна листа жертводавців на цю унікальну ціль.

НА ПРОЦЕСІ І. ДЕМ'ЯНЮКА

„ВИ БРЕХУНИ" — ЗАКИНУЛИ ПРОКУРАТУРІ

Єрусалим, Ізраїль (Йоан Окужек, АНЧЕЙН, тел.). — Останній день процесу Івана Дем'янюка перед нарадами суддів над присудом був повний драматичних моментів, викликаних наявною несправедливістю суддів і прокуратури.

У четвер вранці, 18-го лютого ц.р. почалось заявою адвоката Павла Чумака, який не відкликав своїх слів з попереднього дня про порівняння до процесу Драйфуса, а сказав таке: „Вчора я невинно відкликався до процесу Драйфуса і надіюся, що це не сприйнялось як критику суду в Ізраїлі, а якщо хтось це інакше зрозумів, то я вибачаюсь. Я мав на думці лише конспірацію КҐБ та антиукраїнську кампанію і нічого іншого. Тому я надіюся, що вирок суддів буде передуманий та І. Дем'янюк буде звільнений тому, що є сумніви щодо його вини. Рішення суддів повинно витримати іспит часу так, щоб і колись пізніше можна сказати, що в Єрусалимі перемогла правда і Дем'янюк за законом був виправданий".

На такій заяві адвокат П. Чумак закінчив своє вияснення, але суддя Дов Лєвін так тихо і сухо йому подякував, що у вечірніх телевізійних новинках подано, що він навіть не подякував оборонцеві за вияснення.

В дальшому голос забрав адвокат Джан Ґілл, який у своїй промові використав багато поетичних цитат, порівнянь і своїм квітистим стилем просив про звільнення підсудного.

Однак після того гарного та поетичного слова на залі зчинився крик та присутні слухачі-жиди викрикували проти українців, називаючи їх усіх злочинцями, що різали жінок і дітей. Викрикувано також проти Йорама Шефтеля, як він, жид, може боронити такого злочинця. Один із присутніх жидів вимагав права говорити про те, як жидів різали у Західній Україні.

Помимо тих викриків, поліція усунула крикунів щойно тоді, коли вони закінчили свої лайливі виступи, а після перерви їм дозволено повернутися на залю.

Відтак, після перерви, попросив суддів про слово прокуратор Міхаель Шакед, щоб відповісти на „страшні закиди", які П. Чумак зробив прокуратурі.

На запитання Д. Лєвіна що про це думає П. Чумак, цей відповів, що і оборона і прокуратура закінчили і сказали все, що мали сказати, а в тому, що він вчора сказав не було ніякої несподіванки для прокуратури і тому не є потрібна її реакція і суд може сам витягнути висновки чи оборонець говорив правду, бо є очевидним, що прокуратор мусів знати про цих 20 уцілілих свідків, які не могли пізнати підсудного. І тому, коли судді дозволять говорити М. Шакедові — це буде вимагати знову відповіді оборонців.

Після короткої наради Д. Лєвін, як речник суддів, дозволив М. Шакедові реагувати на слова оборонця. Вони були дуже важким обвинуваченням прокуратури і тому судді уважають, що чесність вимагає дати змогу Шакедові відповісти на поважні закиди, але конкретно відносно 20 свідків і зізнання Розенберга з проханням зробити це в більш чемній формі, як попереднього дня говорив адвокат П. Чумак.

М. Шакед вияснював якою чесною і ввічливою була прокуратура до оборонців, даючи їм усі потрібні матеріяли, які вони зібрали продовж вісьмох років.

Коли Й. Шефтель хотів на це відповісти, суддя Д. Лєвін не допустив його до цього, а відклав на пізніше, мовляв, суддям також відомо, як прокуратура старалася допомогти обороні.

Але Й. Шефтель таки добився слова і заявив, що він зрозумів, що судді дали прокураторові можливість відповісти лише на два конкретні закиди П. Чумака, а це у справі 20 свідків і зізнань Розенберга з 1945 року, а не загально доказувати про допомогу прокуратора обороні.

Протест Й. Шефтеля не поміг і суддя Д. Лєвін дозволив М. Шакедові далі продовжувати свої вияснення. Тоді прокуратор заявив, що хоча прокуратура була такою допоміжною, оборонці розпустили шукачів по цілому світі, які старалися знайти докази невинности І. Дем'янюка. Такі „шукачі" як журналіст Ганс Рульман, чи Брентар написали цілі книжки, які розіслали всюди, щоб повалити міт голокосту. Прокураторові ясно, чому оборонців не допустили до польських архівів після того, що вони там „накоїли".

Щодо зізнань цих 20 свідків, то М. Шакед знає, що оборонці дістали їхні зізнання, хоча в ЗСА було рішення не видавати цих зізнань нікому. Але оборонці не використовують того, тому що там не знайшли нічого, що було б на користь підсудного.

В тому моменті син підсудного Іван Дем'янюк, мол. встав і вийшов зі залі. За ним встала дочка Ірина і крикнула „Ви — брехуни", вийшла також, а відтак з такими самими окликами вийшла дружина Віра, додаючи в сторону М. Шакеда: „Ви не маєте сорому! Ви не маєте серця, ані ніяких почувань!"

Помимо того інциденту Д. Лєвін просив М. Шакеда продовжувати і цей ще раз вияснив, що „існує такий Нижник, який дістав мате-

(Закінчення на стор. 3)

Д-р В. Маркусь доповідатиме в Литовському музеї в Чикаґо

Чикаго. — Тут відбудеться в п'ятницю, 26-го лютого ц.р., доповідь в місцевому Литовському музеї „Бальзакас" про становище релігії і християнських церков в Совєтському Союзі. Доповідачем буде знавець релігії в СССР проф. Василь Маркусь з університету Лойола. Доповідь розпічнеться о 7-ій год. Перед доповіддю дирекція музею погодилася на візиту з місцевим провідником у музеї для українців, що прийдуть о год. 6:30. Литовський музей, що його заснував визначний підприємець і діяч із давньої литовської еміграції Бальзекас, знаходиться на 6500 Південь Пуласкі аве., в серці т.зв. литовської дільниці міста.

У Філядельфії створено комітет для відзначення 50-річчя смерти Є. Коновальця

Філядельфія, Па. (М.Б.). — За ініціятивою Відділу УККА тут в середу, 27-го січня ц.р., відбулася нарада представників українських організацій і товариств, яка після обширної виміни думок закінчилася вибором Всегромадського Комітету для влаштування Святочної Академії тут, якою буде відзначено 50-річчя трагічної смерти визначного полководця в часі Визвольних змагань, провідника УВО, а відтак ОУН, полк. Євгена Коновальця, якого підступно вбив бомбою в Роттердамі агент Москви.

До Президії комітету ввійшли: Михайло Ковальчин, голова (УПА), Микола Прищляк, заступник (Українсько-Американські Ветерани ч. 18), Михайло Березинський, заступник (Об'єднання УПА), Степан Гавриш, секретар (Округа УНС), Микола Тимчук, фінансовий референт (І УДУНА), Микола Бачара, організаційно-імпрезовий (Фонд Оборони України), Роман Беднарський, референт зв'язків і преси (Округа СУК „Провидіння"). До Ділового Комітету увійшли: Микола Кикіш (Прихильники УНР) Юрій Данилів (Пласт), Юрій Наконечний (Осередок СУМ), Лев Галас (Округа УНП), Слава Галавай (Ліга Проти Знеславлення Українців), Дарія Степаняк (Т-во „Бойківщина"), Люба Сілецька (ОЖ ОЧСУ), Богдан Бачара (ТУСМ), Михайло Майчук (ООЧСУ), Іван Крих (Відділ „Самопоміч") Іван Яворський (Організація Оборони Лемківщини), Орися Станько (АП АБН), Петро Длябога (Станиця УПА), Андрій Кушнір (Відділ УНС), Михайло Дякун (Відділ „Провидіння"), Осип Смочило (Відділ УНП), Яким Козел (Відділ УНС), Степан Мадилюс (Українська Громада 23-ої вул.), Іван Васюрко (ООЧСУ, Відділ Вільямставн, Н. Дж.), Андрій Міджак (Відділ „Провидіння")

В ході підготовчої праці до комітету будуть кооптовані представники організацій і установ, які з різних причин не могли взяти участи в нарадах 27-го січня.

Після вибору громадського комітету, Відділ УККА у Філядельфії закінчив свою ініціятивну працю.

ЩОДЕННИК „СТАР-ЛЕДЖЕР" ДВІЧІ ПОМІСТИВ СТАТТІ ПРО УКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТ

Нюарк. — „Стар Леджер" посвятив майже дві повні сторінки концертові української релігійної музики для відзначення 1000-річчя Християнства в Україні, що відбувся в Ню Йорку в неділю, 14-го лютого ц.р., в репрезентаційній залі Ейвері Фишер Голл заходами Фундації ім. Мазепи.

У виданні з вівтірка 16-го лютого музичний критик „Стар Леджер" Стефан Яніс помістив довшу рецензію на концерт, в якій з великим признанням говорить про диригента Вілліяма Нолла, хор та солістів, яких він уважає „найкращими сьогоднішніми вокалістами на музичному фоні". Розглядаючи програму концерту С. Яніс, як і інші американські музики, які у зв'язку з цим концертом зустрілися вперше з українськими композиторами, поставив риторичне питання, де досі ховалися твори Дмитра Бортнянського. Музиці того українського композитора він посвятив велику частину обширної рецензії, порівнюючи виїмки із опери „Сокіл", що були виконані солістами і оркестрою, до музики Моцарта. Рецензент висловив також надію, що можна буде вкоротці почути інші опери Бортнянського і також його концерти та релігійну музику. Рецензент не поскупив слів похвали також для хорального концерту А. Веделя і враз з опінією української публіки признав, що виконана Вячеславом Полозовим молитва з опери „Запорожець за Дунаєм" була вершинною точкою концерту. Він висловився з великим признанням про баса Павла Плішку, якого світлина прикрашує рецензію, завважуючи лише, що оркестра дещо приглушувала його спів у „Минають дні, минають ночі".

Добре поінформований С. Янів виснює своїм читачам історію „Неофітів" і паралелю, яку перепровадив композитор ораторії Мар'ян Кузан із сучасними відносинами між СССР і Україною. Він теж пояснив читачам газети, хто був організатором великого концерту та з якого приводу він відбувався.

Вдруге появилася у „Стар Леджер" стаття про концерт у виданні з четверга 18-го лютого ц.р., у формі репортажу Енн Коркоран, який ще і прикрашений чотирма великими світлинами із прийняття, що відбулося після концерту для вибраних гостей.

Авторка репортажу дала йому заголовок „Українці святкують 1000-річчя Християнства" на ширину цілої сторінки і вона ще раз пояснює чому ця репрезентативна імпреза відбулася та хто був її ініціятором. Вона перевела інтерв'ю з головою Фундації ім. Мазепи д-ром Зеноном Матківським, який поінформував її про цілі Фундації для збереження і поширення української культури та про її патрона гетьмана І. Мазепу. Він, як інші з якими Е. Коркоран, мала нагоду говорити, дали їй до зрозуміння, що твори виконані на концерті це ці „заховані скарби" української музики, які можуть бути виконані лише на Заході, а не в сьо-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

НЕВІДОМІ ТЕРОРИСТИ захопили в Ливані американського полковника Вілліяма Р. Гіґґінса, старшину морської піхоти, який був одним із 16-ти американських старшин, що служать при мировій місії. Випадок трапився на приморській дорозі, яка з'єднує портове місто Тір з поселенням Накура на кордоні Ливану і так званої невтральної зони. Полк. Гіґґінс їхав в джіпі сам за автомобілем ООН. За якийсь час старшини з першої машини завважили, що джіп за ними не їде. Вони вернулись тією самою дорогою, знайшли джіпа, але в ньому не було згаданого американського старшини. На допомогу розшуків за Гіґґінсом були викликані гелікоптери і наземні військові ливанські частини, але вони не знайшли захопленого, правдоподібно проіранською групою Хезбола, як загально здогадуються. Речники Пентагону доручили групі американських розвідчиків довідатись хто і як захопив полковника Гіґґінса.

ПАЛЕСТИНЦІ ВИРІШИЛИ ВІДКЛАСТИ демонстративний поворот „кораблем миру" колишніх „видворених" Ізраїлем палестинців з огляду на можливість започаткування переговорів між представниками ізраїльського уряду і палестинського населення на окупованих землях. Виступаючи перед журналістами шейк Абду-Хамід аль Салеґ, президент Палестинської національної ради і один з перших палестинців висeлених ізраїльцями з окупованих територій заявив, що „ми вирішили тимчасово відкласти нашу плавбу кораблем", але заповів, що плян змінено тільки тимчасово і він буде зреалізований в найближчому майбутньому.

ЯК ПОВІДОМИЛИ ОФІЦІЙНІ чехо-словацькі джерела, частина совєтського сателіта погоди впала на передмісті Праги. На щастя жертв в людях не було, а матеріяльні шкоди покриє держава, яка постаралася також і про те щоб ця справа не була дуже розголошена засобами масової інформації. Все таки скромне повідомлення з Праги підхопили на Заході, щоб підкреслити недокладність совєтської технології.

АҐЕНТСТВО АССОШІЄЙТЕД Пресс інформує із Західнього Берліну, що совєтські військові спеціялісти вже розпочали розбирати ракетні гнізда у Східній Німеччині і готовити ракети СС-12, короткого засягу і СС—20, середнього засягу, до транспорту до СССР. Це означає, кажуть західні спостерігачі, що совєти вірять у ратифікацію договору Сенатом ЗСА. Повідомлення про розмонтовуючі роботи подала до відома газета „Ноєс Дойчлянд", яка є офіційним органом Комуністичної партії Німецької Демократичної Республіки.

В СЕРЕДУ, 17-ГО ЛЮТОГО ц.р., високі представники іранського уряду прибули до Північної комуністичної Кореї і там вестимуть переговори про „співпрацю" між обидвома країнами. Західні спостерігачі кажуть, що йдеться радше про посередництво Північної Кореї в доставі до Ірану китайських ракет „Сілкворм", одинокої ефектовної зброї якою аятолла Хомейні і його прихильники страшать Ірак й інші держави та „західніх інтервентів". Голова делеґації, заступник прем'єр-міністра Алі Реза Мозаєрі вже зустрічався з корейським президентом Ким Ір Сеном. Іран потребує достави більшої кількости зброї й амуніції і це була головна мета поїздки іранської делеґації до Північної Кореї.

КЕРІВНИКА ПІДПІЛЬНОЇ „Солідарности", забороненої комуністичним урядом Польщі вільної профспілки Леха Валенсу запросили до участи в конференції міжнародних профспілок, яка відбудеться тим разом в австралійському місті Мельбурні. Міжнародна конфедерація профсоюзів заступає інтереси 87 мільйонів робітників у 97-ох країнах світу. Валенса прийняв запрошення, але чи поїде до Мельбурну покищо не відомо. Він поїде за кордон тільки тоді, як отримає гарантію від свого уряду на поворот на батьківщину.

М. ҐОРБАЧОВ ЗАКЛИКАЄ ДО УСУЧАСНЕННЯ ЖИТТЯ В СССР

Москв. — Генеральний секретар ЦК КПСС Міхаїл Горбачов, виступаючи на заключній сесії дводенного пленуму Центрального Комітету, закликав совєтських співкерівників до усучаснення теорії і практики життя в Совєтському Союзі і сильно обороняв висунену ним вже у перших місяцях приходу до влади політику „гласності" і „перестройки". Він також використав свій виступ для оборони закордонної політики, що її веде тепер, а зглядно унапрямлює Політбюро Центрального Комітету КПСС, бо практичним здійсненням тієї політики займається нібито Рада Міністрів СССР. М. Ґорбачов обороняв також підписаний ним 8-го грудня 1987 року договір із З'єднаними Стейтами Америки про значне зменшення і відтягнення з Европи й Азії ракет близького і середнього засягу.

Центральний Комітет КПСС оголосив також деякі зміни в керівництві, після короткої закритої сесії, які скріплюють позицію генерального секретаря. Боріса Єльцина остаточно позбавили посту у Політбюро, але натомість неголосуючими членами Політбюра стали близькі приятелі Ґорбачова Ґеорґій П. Розумовський і Юрій Д. Маслюков, спеціяліст від проблем оборони з дуже доброю опінією в ЦК КПСС і міністерстві оборони СССР. Б. Єльцін затримав за собою однак членство в Центральному Комітеті, який тепер нараховує приблизно 300 високих партійних керівників. Обидва нові члени Політбюра, відносно молодого віку, 50 і 52 роки.

Між важними і новими пропозиціями, які висунув у своїй промові М. Ґорбачов, західні кореспонденти і політичні спостерігачі підкреслюють пропозицію для скликання спеціяльного пленуму ЦК КПСС, який обговорить справи і проблеми народів і національностей, які входять в склад СССР, а які становлять для центрального проводу чималу проблему. В кількох минулих роках, в численних республіках Совєтського Союзу відбулись, як відомо, демонстрації, домагання збільшення автономних прав, анулювання договору СССР з гітлерівською Німеччиною з 1939 р. підписаного Вячеславом Молотовим, тодішнім міністром закордонних справ СССР і Рібентропом, гітлерівським відпоручником, що дало можливість СССР анексувати усі три Балтицькі республіки до складу СССР.

Чималу проблему становлять для Політбюра великі республіки, наприклад Україна, Білорусія, Грузія та інші, які домагаються права користуватися рідною мовою в літературі і шкільництві, а також жиди, які ставлять вимогу про зміну еміграційного законодавства, яке дало б їм право виїжджати до Ізраїля й інших західніх країн. М. Ґорбачов настоював, щоб філософічні міркуванкя Маркса і Леніна в національностевих питаннях застосувати на практиці, або щоб їх принаймні брати до уваги у практичному здійсненні програми Комуністичної партії при перебудові совєтського суспільства.

Одною з головних справ, які порушував Ґорбачов, була також справа ліквідації совєтського бюрократизму, який, на його думку, підриває основи соціялістичної системи і престиж СССР за кордоном. Він повністю підтримав совєтський плюралізм, настоюючи на продовженні праці в напрямі зміни думки у совєтських громадян.

Західні політичні спостерігачі вважають промову М. Горбачова одною з найкращих, добре узасаднену і аргументовану.

Р. Реґен передав на затвердження Конґресу проєкт бюджету

Вашінгтон. — У четвер, 18-го лютого, президент Роналд Реґен передав на затвердження Конґресу проєкт федерального бюджету на 1988-89 фінансовий рік.

Новий бюджет складений з урахуванням взаємних компромісів, на які у кінці минулого року пішла Адміністрація і законодавці. Між Білим Домом і Конґресом був досягнутий компроміс, який передбачає зменшення бюджетного дефіциту за рахунок зменшення видатків на оборону і урізування багатьох соціяльних і економічних програм. Разом з тим додаткові засоби будуть виділені на освіту, наукові дослідження і боротьбу з АІДС.

Новий бюджет передбачає доведення дефіциту до 129.5 більйона долярів, що значно нижче граничного рівня передбаченого законом Гремма- Редмена.

У бюджеті особливо наголошується, щоб податки не можуть бути підвищені більш як на 14 біл. дол., уже затверджених Конґресом.

Видатки на оборону визначені на 1989 рік у розмірі 299.5 біл. дол. або на 7.5 біл. дол. більше, ніж у цьому році. Таке незначне збільшення не перевищить навіть очікуваного рівня інфляції і буде насправді означати зменшення видатків.

Секретар Департаменту оборони ЗСА Френк Карлуччі підкреслив, що зменшення видатків на озброєння збільшить небезпеку, утруднить дії збройних сил і підтримання їх бойової готовости. Ф. Карлуччі повідомив, що до кінця цього року кількісний склад армії, фльоти і летунства буде зменшений на 34,000 осіб. Крім зменшень у збройних силах будуть звільнені понад 10,000 осіб, які працюють на допоміжних роботах, так чи інакше зв'язаних з обороною.

В доповіді сказано, що видатки на створення системи стратегічної оборони в космосі в 1989 році становитимуть 4.55 біл. дол. Будуть продовжені роботи в справі розміщення стратегічних ракет МХ на залізничних плятформах. Плянується спуск на воду ще однієї нуклеарної підводної лодки кляси „Трайдент".

Кореспондент пресового агентства Ассошієйтед Пресс Норман Блек пише, що вперше за більш як сім років президентства Роналда Реґена видатки на оборону З'єднаних Стейтів фактично зменшені.

В АМЕРИЦІ

У СЕРЕДУ, 17-ГО ЛЮТОГО ц.р., на 15-их зимових Олімпійських Іґрищах в Канаді гокейова дружина СССР перемогла олімпійську збірну ЗСА вислідом 7-5. Ця перемога СССР зменшує можливості американської дружини на здобуття медалі.

В СЕРЕДУ, 17-ГО ЛЮТОГО ц.р., Джим Райт, спікер Палати Репрезентантів, заявив, що приготовляє зовсім нову пропозицію для допомоги нікарґуанським повстанцям, яка запевнить їм місячну допомогу в сумі 1.8 міл. дол. Все ж таки Дж. Райт сказав, що прийдеться знайти відповідь на цілий ряд питань. Цю пропозицію демократи хочуть висунути для одобрення перед Палатою Репрезентантів у заміну тієї що її запропонувала Адміністрація президента Роналда Реґена.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Балтійські народи не забули волі

Як уже була на сторінках ,,Свободи" широка вістка, у вівторок, 16-го лютого ц.р., минуло 70 років від проголошення у Литві державної незалежности. Це було після упадку царського режиму, коли всі народи російської імперії схопились, щоб використати цей історичний шанс для відзискання втраченої волі. Були між ними й українці. Але імперіялістичний гін росіян, для яких ,,єдина неділима" стала завітньою державно-політичною ціллю, не дозволив довго прожити ні від кого незалежним національним країнам. Проти Української Народної Республіки пішли зразу же зформовані на корінній Московщині війська Муравйова й Антонова-Овсієнка і збройна оборона України тривала до 1921 року.

Литва зберегла свою державність довше, бо большевицький режим був ще заслабий, щоби провокувати всі країни над Балтикою. Щойно після угоди між Сталіном і Гітлером у 1940 році Совєтський Союз збройною силою окупував Литву, Латвію й Естонію. Америка по нинішній день не визнала цієї анексії і єдиний міжнародний акт, на який совєти можуть покликуватися, щоби виправдувати свій стан посідання в балтійських країнах це Гельсінкський договір, який затвердив існуючі в тому часі кордони в Европі.

Але пам'ять про державну волю не завмерла у балтійських народів, як і не завмерла в народі українському, не зважаючи на ввесь похід русифікації. Боячися масових демонстрацій у столиці Литви-Вільнусі-за історичної Польщі і між двома світовими війнами це місто було відоме, як Вильно) совєтський уряд вислав туди коло 10,000 війська і політичної поліції, офіційно званої ,,добровільними дружинниками". Але мешканці цього міста, знаючи, що з голими руками не можна йти проти танків і скорострілів та лякаючись масакри, воліли закрити всі крамниці, спустити завіси на вікнах і демонструвати свою вірність ідеалові волі мертвою тишею. Тільки у неділю усі святині були повні вірних, які співали патріотичні пісні.

Убити у народі тугу за волею танками і гарматами не можна. Можна продовжувати окупацію збройною силою можна вести політику національної асиміляції, яка рівняється національному ґеноцидові, але все це засоби тільки на короткий час. В історії і сотня років — короткий час, — були країни під турецькою неволею сотні років, і чужинецька займанщина таки закінчилася. Гітлер заповідав, що він створить ,,мир на тисячу років". Його влада тривала років 12.

Роковини незалежности Литви пригадали Прометеївську ідею -конечність союзу всіх поневолених Москвою народів, щоби спільним фронтом повалити російську імперію та повалити комунізм і відзискати втрачену волю. Україна і Литва мають довгий спільний історичний період. Ці два народи — були, є і будуть близькі один одному.

Андрій Бук

ПЕРЕБУДОВА В КРАЇНАХ КОМУНІЗМУ

IV.

Китайська Народна Республіка, через відвідини президента Р. Ніксона в 1972 році та від часу зав'язання дипломатичних стосунків із ЗСА в 1979 році і спортові, культурні, торговельні, господарчо-економічні зв'язки протягом останніх 16 років зробила великий прогрес — змінила економічний стан країни та рівень життя поверх одного більйона населення не до пізнання. Після торгівлі прийшли мілітарні і технологічні зв'язки. Десятилітню диктаторську доктрину — ,,культурну революцію" Мао Зедонга, яка допровадила країну до економічної руїни, Денг Шіаопінг від 1976 року замінив на ліберальну — на зразок капіталістичної Заходу. Раніше 80 відс. населення працювало в сільському господарстві, нарід не мав що їсти і уряд щороку вкладав мільйони долярів на імпорт зерна, харчів, сталі й інших першої потреби речей. Сьогодні Китай не лише самовистачальний, але надвишку зерна від двох років зачав експортувати і годувати 20 відс. людей світу, головно відсталих країн. У Китаї сотні американських фірм, вільна торгівля, приватна ініціятива, біржа і тисячі закордонних продуктів роблять економічну революцію. Модерна економічна реформа Денга за короткий час створила ,,новий Китай". Десятки тисяч приватних підприємств збільшили продукцію у тисяч разів. Не виключено, що модернізація, механізація і автоматизація згодом збільшать безробіття і інфляцію. Впарі з економічними змінами, стосунками зі Заходом та виміною студентів і науковців під кінець 1986 року виринули демократичні і політичні домагання. Десятки тисяч студентів у Шанхаї й інших містах демонстраційно з гаслами ,,Свобода мови і преси", вимагали демократичних виборів, на які уряд був змушений погодитися і згодом перевести реформи. КНР з 42 мільйонів членів Комуністичної партії, — це перша з поміж усіх комуністичних країн, що за короткий час змінила комуністичну господарку на капіталістичну економічну систему. Останньо новий лідер партії Зао Зіянг (замінив Гу Донга, який був під критичним обстрілом), і новий прем'єр Наміг Ліпенг (від 25-го листопада м.р.), замінив Денга, який зрезигнував через вік (вишколений в Москві — технократ більше обережно впроваджує реформи, щоби не відштовхнути консерватистів. Зачав мирне зближення з Національним Китаєм на Формозі і посилено торгує через дешевші від японських продукти, та продовжує торговельні зносини з ЗСА поверх 20 більйонів дол. річно) три рази більший торговельний торг, оборот ЗСА з КНР як зі СССР). Комуністичний Китай не є союзником ЗСА, але не є і СССР. Сьогодні Шанхай (одинадцять міл. населення) найбільше рухливе місто на світі: найбільше летовище, біржа, порт-пристань (три рази більша як у Токіо), майбутній торговельний і економічний центр Китаю з одним мільйоном пішоходів, через перенаселення має проблему з транспортом і мешканнями — рента низька, але їх нема. Вже другий рік будують приватні доми (раніше було заборонено) переважно — двородинні для середньої кляси. З першим грудня м.р. через брак харчів зачали раціонувати м'ясо -свинину (один кг. місячно на родину), перший раз від чотирьох років. Китайці споживають багато рижу, цукру, рослинної оливи і свинини, нестачу якої останньо замінили м'ясом з рена, яке печуть на вогні. Останньо, Ню Йорк Таймс за Ройтером повідомляє, що сільське господарство не може настачити харчових продуктів, через сильний приріст населення один більйон і один мільйон не зважаючи на контролю народин, а посівна площа всього 1.3 мільйона акрів. Запотребування на харчі більше, як продукція, тому по містах заведено раціонування. На провінції 800 мільйонів населення селян вільно торгують, що дає державі чотири рази більше доходу, як колгоспи. Тисячі фабрик працюють для села-провінції, кожний вдоволений, працює самостійно для себе, з чого частину дає державі. Селяни ідуть на працю до фабрик, але держать землю-господарство. На реформи Ґорбачова не звертають увагу, бо вона спізнена на десятки років і не до зреалізування. Совєтському Союзові треба іти на лекцію до Китаю, який далі реформує свою економію і спосіб життя, які чудово працюють для китайського народу. Валова продукція Китаю за 1987 рік зросла на 270 більйонів дол. (9 відс.), індустрія на 14.5 відс., сільське господарство на 4 відс., не зважаючи на великий приріст населення.

Як скінчить генсек М. Ґорбачов свої реформи, чи його викінчать — годі передбачити. Світові науковці і політики ставляться скептично і з великим застереженнями, бо горбачовська система не розв'язує соціяльних і національних питань та прав людини, за виїмком жидів. Баламученням світу і обманом Ґорбачов хоче рятувати захитаний, протягом 70 років, стан країни, при допомозі ЗСА і західнього світу. Самі економісти і професори совєтського університету одверто виступають з критикою і твердять, що це фікція, як — про це подає ,,Совєтська Культура". Останньо ,,Ню Йорк Таймс" інформує, що Ґорбачов сказав кореспондентам у Москві, що перешкоди в переведенні реформ, чи затримка, через опозицію можуть мати серіозні наслідки і це було б катастрофою — тому уряд не може до цього допустити. Почата з 1-им січня, ц.р. програма реформи децентралізації економічної системи в урядових агенціях, школах, фабриках та інших індустріях не нарушує, за його словами, совєтської системи і прерогатив Комуністичної партії.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про тіні жіночого визволення

Ні, не думайте, дорогі слухачі, що ось так несподівано О—КА виступатиме проти ,,жіночого визволення" чи пак ,,вимен'с ліб", як ми вже звикли цей рух по-тутешньому називати. Воно вже вибороло собі тепле і тривке місце в нашій спільноті і в нашому сьогоднішньому житті, і я зовсім не думаю його забирати ані нашому молодшому поколінні, що це визволення переводить у практиці, ані собі.

Мушу признати, що воно має свої світла і тіні, а зокрема ці — останні раз-у-раз підносять голову і справді затемнюють наше життя. Якось саме в останніх днях далося мені їх особливо відчути і то при нагоді такої великої імпрези як репрезентативний концерт релігійної музики для відзначення 1000-річчя Християнства України. Це ж була подія, до якої всі українці Ню Йорку та околиць підготовлялися і на яку чекали нетерпеливо і тому мені ніяк не хотілося, щоб вона була чимось затьмарена. Особливо для жінок була вона ще й тим важлива, що дозволяла святочно убратись і показати себе якнайкраще.

Але коли по ,,визволених" жінок вже не приїздить лицар на коні, ані у червоному авті й ви вибираєтеся на концерт сама, погоджуєтеся з тим, що треба самій провадити авто і самій ніччю вертатися до дому. А тут вже у підготові до виїзду на концерт посипалися дрібні, але дошкульні невигоди виправи одинцем.

Спершу цей пакосний замок при сукенці, що при вдяганні затявся і чим більше я його торгала, тим сильніше він зашморгувався біля шиї та не давав переохопити віддих. І хто тут визволить з такої біди? Прийшлося схвильованим голосом телефонувати до родини, що прийду по порятунок. Розуміється ця неприємність вимагала зміни цілого пляну гардероби, кинення у авто ряду потрібних речей і небажаного поспіху. Щастя, що було кому рятувати, але зацікавлені глядачі ,,операції", що відбулася з допомогою великих кліщів, були певні, що ,,тато буде рвати бабуні зуба". Все закінчилося гаразд, лише знищеною сукнею я ,,вскочила" в інше вбрання і рушила з поспіхом до Лінкольн Центру. Але провадити авто ніччю у Ню Йорку не така легка справа, ще й коли везеться таких почесних гостей з України. При одному із зворотів голови вліво, охоронний пояс зачепився за замок коралів, що мали відповідальне завдання прикрасити шию.

Паркова площа під театром велика і холодна та коли приїхати пізно приходиться далеко мандрувати. Зайнята своїми почесними гостями я, щойно увійшовши в Ейвері Фишер Голл, завважила, що на ногах не ці святкові мешти, що їх приготовила і кинула до авта, а ті ,,вигідні" черевики в яких проваджу звичайно авто. Отже не було іншої ради, як залишити гостей і бігти ще раз до авта, зустрічаючи по дорозі багато знайомих, що поспішали зі своїми ескортами, не маючи потреби думати ані про черевики, ані про те чи авто залишилося без світел, та й чи воно зачинене.

Вкінці приходиться протиснутися до ґардероби і стати в чергу з рядом чоловіків, у яких на раменах принаймение дві нагортки. Ховаючи розірвані коралі, завважую, що забула полякерувати нігті на пальцях одної руки — але пляшинка з лякером у сховку авта, а мені вже втретє ніяк вертатися. Яке щастя ,,самітної жінки" дістати один квиток саме поміж музичним критиком і священиком! Ні один ні другий не звертали уваги на мої пальці, ані на те, що першу частину концерту я, немов у скромності, схилила голову додолу і направляла розірвані коралі.

Але таки найтемніші почуття прийшли у поворотній дорозі пізно вночі. Либонь, надто в ушах ще звучало прекрасне ,,Владико неба і землі" у виконанні Полозова чи дзвінкий хор в псальмі Бортнянського, бо якось змилила дорогу саме в одній із найгірших дільниць, де жінка, що питає про вказівки куди їхати, дістає різні пропозиції, але не як видістатися на правильний шлях.

Усе закінчилося щасливо, але куди більшу мала б я приємність з цієї особливої імпрези, якби так (нехай простять мені всі прихильники ,,жіночого визволення") могла б у цей час переміниться у безсильну розманіжену жінку, що спирається на чоловіче рам'я!

О—КА

Нині і кожного дня у році 40 американців осягають сотний рік життя. Коло 5,800 осіб святкують 65-ий рік народження, а яких — 8,000 стараються забути, що їм сповнилось уже 40 років трудолюбивого життя... у 1985 році було 85 мільйонів сеньйорів. Чи це багато?... О так, бо вісімдесят років тому було їх тільки три мільйони. Не інакше є поза кордонами Америки, бо число сеньйорів у світі постійно зростає і то до таких розмірів, що багато держав може зустрінутись із серйозністю соціо-економічної проблеми. Зважмо лише, що світова група понад 65 років життя зростає на два відсотки скорше ніж ціле населення світу. А коли взяти самі ЗСА, то тут група понад 85-літніх збільшується 20 разів скорше ніж ціле населення!

Юрій Р. Рибак

НА КАНВІ ЗАСЛУГ СЕНЬЙОРІВ

Уже з наведеної статистики виходить, що не можна переочувати сеньйорів та їхню ролю у формуванні соціо-економічної структури економіки. Ці ж люди живуть; їм потрібний дах над головою, харч і одяг. І це є основні потреби для збереження людського фізичного існування. Як же до цього всього підготовані сеньйори?

Почнімо фінансовою ділянкою. Тут є три групи сеньйорів: бідні, самовистачальні та багаті. Більші чеки соціяльного забезпечення витягнули деяких бідних із клясифікації ,,убогости". Друга група сеньйорів має забезпечений прожиток, не голодує, але живе згідно з визначеним бюджетом. Тому і може спокійно спати, втішаючись кожним погідним днем життя... Врешті третя група має більше засобів до життя, ніж нормально потрібно, і туди зараховуються багачі та філантропи.

В останніх роках можна завважити, що народне господарство звертає серйозну увагу на сеньйорів, джерело доходу і праці для молодших віком. Візьмімо тільки одну галузь заспокоєння потреб сеньйорів, а це піклувальні доми. Вірте, або ні, але минулого року американці видали на цю ціль ,,тільки" 40 більйонів дол. А де є оплати за ліки, лікарів, шпиталі?

Насувається питання: чи сеньйори мають виправдання користуватись публічними фондами? Певно, що так. Вони ж, бо на протязі свого трудящого життя платили податки, допомагали іншим, тому теж мають моральне право одержувати у потребі — це неначе б відсотки від вкладеного капіталу. Вважати, що сеньйори у потребі — це тільки суспільна завада є неправильним поглядом, бо якраз завдяки їхньому існуванні тисячі молодих людей мають працю.

Говорити про багатих не важко, коли вони передають капітал у економіку. Але не завжди тільки тут — ,,зелений" є рішальним. Часто буває, що потрібну, додаткову, віддану, добровольчу пожертву власної услуги ніякий доляр не купить. Це видно наочно у багатьох установах від шпиталів до шкіл, що ждуть на фізичну чи умову працю сеньйорів. Без сумніву, що це дає сеньйорові підбадьорення і пригадує, що його вік не означає швидкої зустрічі із св. Петром у небесній почекальні

Банки свідомі цього, що сеньйори посідають 68 відс. усіх банкових депозитів, а їхній балянс на чековому конті перевищує пересічно від 25 до 50 відс. кожну іншу групу віку! Теж фінансовий світ не може затаїти істини, що якщо б не було пенсіонерів, то не було б і пенсійних фондів, які стали більйоновими інституціями. Їхня інвестиція зібраного капіталу поважно впливає на економіку, а наглядно це завважується на грошових біржах. При цій нагоді слід пригадати, що у великій пошані у банкових колах є сеньйорки-вдовиці, які по смерти чоловіків стали власниками комерційних паперів і потребують дорадників. Вони теж, як ,,шеровці" мають вплив на провадження корпорацій; багато з них є меценатами різних культурних і харитативних установ.

Щоб виказати, який причинок для економіки мають сеньйори вистачить згадати їхнє велике переселення на Фльориду, де сеньйорське населення більшає, а з тим стейтові економічні ділянки від будівель та харчу до одягу та розваги розвиваються. І цей же саме економічний підйом на Фльориді є одним із прикладів на позитивну, економічну позицію сеньйорів. Наші сеньйори теж заслуговують на не абияке признання за свою працю і відданість для добра нашої етнічної групи. Вони ще далі стараються бути активними у зорганізованому суспільному житті. Вони з повною посвятою вдержують наші освітні, культурні та економічні установи з думкою, що хтось мусить цю роботу виконувати. І в цьому вони знаходять радість, на яку свою тінь кидає журба, бо хто ж цю працю продовжуватиме?!

У Філядельфії Па. в будинку Українського Освітньо-Культурного Центру, примістилось товариство, Українсько-Американських Сеньйорів із своїм понадтисячним членством. У праці товариства замітний теж напрям піддержати у члена позитивну настанову до життя, щоб він у хвилині невдачі чи горя не попадав у крайній песимізм, а навпаки, виявляв вдячність за всі блага, що одержав від Господа. А життя може бути приємним, коли сеньйор вдоволений, має чисту совість, що виконав своє земне призначення, що в міру фізичних сил може він ще більш активний. Він знає, що знайшов пошану в родині і суспільстві та відчуває повну свою економічну вартість у довкіллі... і тому кличем товариства Українських Американських Сеньйорів є ,,Додайте життя до Ваших літ".

ЛИТОВЦЯМ НЕ ДОЗВОЛИЛИ відзначити 70-річчя самостійности і державности, яке припадало на 16-те лютого цього року. Литовські правозахисники і націоналісти плянували влаштувати у Вільнюсі мирну маніфестацію для цього відзначення, а також влаштувати прилюдні збори для ширшого громадянства. Совєтські власті, а зокрема КҐБ, зробили все, що було в їхніх силах, щоб не допустити навіть до символічного відзначення. ,,У вівторок, 16-го лютого, — пише кореспондент газети 'Ню Йорк Таймс' Фелиситі Беррінджер, — Вільнюс нагадував місто тіней. В литовській столиці було помітно два протилежні табори — міліціонерів, тайних аґентів КҐБ і так званих 'дружинників', та невтральну публіку, яка ігнорувала непрошених гостей". Одна з провідних литовськикх дисиденток Ніжолє Садунайте заявила західнім кореспондентам, що ,,все це нагадує часи війни" і показала пальцем на товпи аґентів КҐБ і невідомих осібняків, які десятками облягали дослівно кожну вулицю. Вона додала: ,,вони як найгірша погань лізуть там де збираються порядні люди".

Яр Климовський

У 35-ТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ ВОЛОДИМИРА БЛАВАЦЬКОГО

II.

Дуже подобалась ,,Кирка з Льолео" Косача, а коли грано п'єсу ,,Зрада" (,,Цариця Грузії") Сумбатова, молодь на залі, визначивши себе по стороні грузинських повстанців, ішла б на барикади. Ми всі потерпали, що польська влада заборонить грати ,,Зраду", бо молодь годі було здержати від спонтанних вигуків ,,бий!", та якось нам пощастило не мати діла з поліцією. Були, щоправда, гірші моменти в наших мандрах і також, Слава Богу!, якось виходили з біди, наприклад, під час останніх днів Карпатської України, коли ми були в Бережанах, роз'юшена юрба ,,стшельцуф" наспіл з ,,оброною народовою" хотіли напасти на нас, але, коли ,,герої" побачили, що театральна заля неосвітлена та біля неї немає людей, подумали, що в залі нікого немає, тож на їхніх замірах і закінчилось. Про це ширше написано в першому томі книги ,,Наш Театр" — ,,Останнє турне на рідній землі", ст. 829 — 835.

• • •

У воєнні часи, за большевицького періоду, в самих початках Блавацький режисерує п'єсу Корнійчука ,,Платон Кречет". Гра акторів, режисерія, сценічна оправа включно до технічної сторінки (світло, звук тощо) прямо заскочили польських акторів, що ще в тому часі були в приміщенні Великого Театру, вони не могли вийти з дива, при чому один одному ставив питання: ,,Невже, це ці самі актори, що ще недавно тому їздили фірами?

Після того наступає довша перерва в режисерській праці і, як актор, він більше не виступав; Блавацький не знав, що він крім інших ,,на листі".

За німецької окупації, Блавацький обіймає мистецьке керівництво львівського Оперного Театру з Відділами Оперети, Балету та Драми. У тому часі поставлено вісім опер, вісім оперет, шість балетів і 24 драматичні твори.

Між іншим Блавацький проявив себе незрівняним режисером оперних вистав тим, що все в тих виставах жило на сцені повним життям усупереч до давніших польських опер, у яких співаки-солісти виконували свої ролі фронтально, тобто співали на авансцені звернені фронтом до публіки. Ту ,,фронтальність" Блавацький замінив живою дією.

Як режисер клав наголос на гуртові сцени. Статист у нього був допоміжним актором. Учасник масових сцен не стояв бездіяльно, а брав живу участь у дії, хоч і без слів. Блавацький звик був казати, що й німа роля щось говорить. Звертав увагу на сценічне оформлення, воно допомагало глядачеві вжитись у сценічну дію. Світло та звукові ефекти створювали настрій. Реквізит і бутафорія теж не були маловажними на сцені. Відносно ж поодиноких сцен і мізансцен клав акцент не лише на само слово з його відтінями, але на співдію і розташування персонажів, а головне, щоб слово було в повній гармонії з рухом, жестом і мімікою. Вимагав від акторів праці над дикцією і звертання уваги на характеристичні риси артикуляційної бази української літературної мови. Крім цього слід було вдосконалювати техніку володіння словом, щоб кожне слово навіть півшепотом донести до слухача.

Усі опери, що йшли у Львові за вийнятком ,,Проданої нареченої" і ,,Сходження із Сараю", я бачив у Ганновері й у Мюнхені. Без пересади стверджую, що німецькі оперні вистави під кожним поглядом, як кажуть, навіть не вмились до опер, що їх ставив у Львові Блавацький. Тоді оволоділа мене гордість, що ми, українці, мали такого рівня театр і такого мистця-режисера, яким був Володимир Блавацький.

При цій нагоді слід сказати, що всі Відділи Оперного Театру — Оперета, Балет і Драма були на високому мистецькому рівні. Обмежений розміром оцих згадок, зупинюся тільки ще на одній позиції драматичного репертуару — 21-го вересня 1943 року відбулася у Львові небувала театральна подія. Поставлено вперше на українській сцені Шекспірового ,,Гамлета" в режисерії Йосипа Гірняка. Ролю Гамлета виконував Володимир Блавацький.

Про цю прапрем'єру — гру акторів, режисерів, сценографію, зокрема про ролі Гамлета й Офелії, як перших на українській сцені — можна написати окрему багатосторінкову книжку.

Блавацький готувався до своєї ролі дуже солідно, свідомий не абиякої відповідальности за неї. Ще до т. зв. читки докладно вивчав епоху під історичним, побутовим, культурним і політичним поглядами. Вглиблювався в текст і, як сказано нишпорив по бібліотеках, не минаючи ,,Blatter Fur Kostümkunde" Не диво, що після всіх отих приготувань, він, як Гамлет максимально наблизився до образу й інтенцій автора драми. Жаль, що в мене немає під рукою рецензій на ,,Гамлета", щоб подати з них принаймні найсуттєвіше.

З того часу минуло 44 роки, а зчаста передімною Гамлет — Блавацький.

,,Гамлет" стався торжеством, як для акторів-виконавців, так для публіки, зокрема торжеством українського театру, української культури. Жаль, що не всі свідомі цього тріюмфу. Влучно сказав Григор Лужницький, що ,,Гамлет" був ще одним свідченням української приналежности до театральної культури Західньої Европи".

Блавацький вірно служив українській Мельпомені понад третину сторіччя, та все ж найкращим його періодом було десятиріччя 1934-1944.

Блавацький у своєму житті виконав чимало ролей, як із українського репертуару, так і з чужого, головним чином західньоевропейського. Вмів із тексту витягнути якнайбільше суттєвих елементів, те, що в театрі називають есенцією. Само-собою, що не кожну ролю драматургові щастить опрацювати до нюансів. Блавацький був із тих акторів, що слабший текст його не бентежив. З усіх його ролей дві були найкращі, виконанням привертали до себе увагу, своєю незвичністю — згаданий Гамлет і Юда в драматичній поемі ,,На полі крови" Лесі Українки, особливо ця друга роля майже сягала вершин геніяльности.

• • •

Зчерги декілька слів про Блавацького, як людину. Вправді кажуть, що людина, це нерозгадана книга, та все ж висловлюсь про нього поскільки я його пізнав, працюючи в театрах під його керівництвом. Саме почну про нього, як керівника. Виконуючи цю функцію, був, щоправда, дуже вимогливим, а водночас вирозумілим, людяним і справедливим. Не любив крутійства. У товариському відношенні дружньо і привітно відносився до всіх — до акторів, службовців і технічного персоналу. Імпонував тактом і культурною поведінкою. Вряди-годи міг, як кажуть ,,вийти з себе", коли помітив, що хтось не стежить за його вказівками перед близькою прем'єрою, або у репетиціях

(Закінчення на стор. 4)

„Ви — брехуни"...

(Закінчення зі стор. 1)

ріяли, з яких випливає зовсім щось іншого, що хотіла оборона і тому вони про це мовчать". Що торкається зізнань Розенберга то прокуратура не знала, що сталося з цим документом з 1945 року, а Розенберг сказав, що не знає, де він є.

Коли Й. Шефтель старався відповісти на слова прокуратора, його перèривали піднесеними голосами судді, на що і Й. Шефтель підніс голос, щоб сказати, а радше крикнути, що оборона ніколи не дістала зізнань цих 20 свідків, а совєтські зізнання Данильченка, де говориться, що І. Дем'янюк був у Собіборі від березня 1943 року до жовтня 1943 року. Імена цих 20 свідків є відомі прокуратурі і вона могла, як би хотіла, їх опитувати.

На запитання судді Д. Лєвіна чому оборонці того не зробили, Й. Шефтель відповів, що вони старалися, але з ними ніхто не хотів в цій справі говорити, а лише з прокуратурою.

На закінчення цієї бурхливої сесії суддя Д. Лєвін сказав, що судді чули про це, але однак радять тепер, щоб оборонці погодилися з прокуратурою.

Тими словами закінчив суддя Лєвін цю останню сесію, після якої наступає перерва, в якій судді будуть підготовляти присуд. Проголошення присуду мусить бути заповіджене 10 днів наперед, а припускають, що судді будуть нараджуватися більше місяця.

Після закінчення син І. Дем'янюка заявив присутнім журналістам, що „прокуратура розпочала цей процес брехнею та брехнею його закінчила". На його думку справа не закінчиться на проголошенні вироку і родина буде далі працювати, щоб доказати невинність батька. Він теж заявив репортерам, що Ізраїль не дав ніякої грошової допомоги оборонцям до того ступня, що навіть виключили телефон у бюрі оборонців, бо ці не мали вже чим його заплатити. Також на його погляд оборонці ніколи не квестіонували існування голокосту і тому закид прокуратури, що навіть написано книги з тією метою, не правдивий. Однак цей процес ведено з явною виховною ціллю для ізраїльського населення і тому використано усі можливі перепони, щоб оборонці не могли доказати невинности І. Дем'янюка.

У ЗВІТАХ ДВОХ ДЕРЖАВНИХ інстанцій Департаменту торгівлі та Ради федерального фонду монетарних резерв сказано, що американська економіка дальше росте, хоч дещо повільнішими темпами. Економісти завважують, що в січні значно зменшився попит на нові доми, а рівень житлового будівництва впав на 28 відсотків.

МІЖНАРОДНИЙ ДОГОВІР охорони горішньої атмосфери даний Сенатові для одобрення з рекомендаціями Комісії закордонних зв'язків. Ця угода підписана 24 країнами у вересні 1987 року в Монтреалі пропонує зменшити вживання тих хемічних складників, що є найбільш шкідливими для шару озону земної кулі.

СПРАВА, ЯКА ЗАТОРКАЄ ТИСЯЧІ бездомних у Мангеттені була перерішена, коли верховний суд нюйоркського стейту відкинув існуючий 23-літній закон, згідно з яким поліція мала право усунути, а то й арештувати осіб, що тиняються бездільно у публічних транспортаційних приміщеннях. У 15-сторінковому рішенні суд вияснює неконституційність цього закону, коли поліція при затриманні бездільних осіб вимагала від них „задовільних пояснень", а це, кажуть судді, суперечить законне право до мовчанки кожного громадянина.

ЗГІДНО ЗІ ЗВІТОМ Конгресового бюра технологічних оцінок 86 відсотків забезпеченевих фірм здоров'я вимагають від своїх аплікантів інформацій чи вони є заражені або чи є носіями вірусу АІДС.

УРЯД ЗСА В НАЙБЛИЖЧИХ ДНЯХ висилає групу військових експертів до Іраку щоб запобігти нападам іракських джетів на американські військові кораблі в Перській затоці. Це сталося у наслідок випадку в суботу, 13-го лютого ц.р., коли іракськийй бомбовик випадково випустив ракету, яка пройшла поблизу американського військового винищувача, що охороняв нафтоносне судно.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Анни Кубай-Горбатої
учасники похорону і тризни жертвували 185 00 дол. на оборону ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА і за це складає щиру подяку —

Сиракузи, Н. Й. — **муж — Іван ГОРБАТИЙ**

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США
зі сумом повідомляє, що 12-го лютого 1988 року на 85-му році життя помер дійсний член УВАН, уродженець Буковини

св. п.
Іван Михайлович Новосівський

в минулому: абсольвент Чернівецького Університету, де в 1925 році здобув ступень доктора прав, а в 1929 одержав від Верховного Суда в Букарешті повні кваліфікації судді і працював в різних місцевостях Буковини суддею до 1940 року. На еміґрації поширив свою спеціялізацію, захистивши при Українському Вільному Університеті дисертацію на звання доктора прав та суспільних наук. Автор багатьох праць в українській, румунській та англійській мовах.

•

Опечаленій родині — дружині Анні, синові Тарасові з родиною висловлюємо щире, глибоке співчуття.

Управа та Співробітники УВАН

Перший Курінь УПС ім. О. і С. Тисовських

Дня 26-го грудня 1987 р. в Стоктон, Каліф. відійшла на Вічну Ватру на 91-му році життя наша найстарша Пл. Подруга, від 1914 р.

бл. п. пл. сеніорка
Наталія Каменецька — Стрілка

На Батьківщині, як вчителька українських гімназій, була опікункою гуртків пл. юначок у Долині, Рогатині й Станиславові.

На еміґрації, в Австрії — Зальцбурґ, відтак у ЗСА, в Чикаґо та Сан Франсіско в Проводах Пл. Станиць була провідною виховницею юначок і ст. пластунок.

Одночасно була діячкою в Союзі Українок і СФУЖО.

Похилюємо Пластові Прапори і клонимо наші голови, віддаючи останній пластовий салют світлій постаті нашої незабутньої, так видатно заслуженої Покійної Подруги, що була „ВІРНОЮ УКРАЇНІ та ПЛАСТОВІ ДО СМЕРТИ".

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Курінна Старшина

Щоденник...

(Закінчення зі стор. 1)

годнішній Україні. Вона також дістала інформації про сьогоднішній стан Української Православної і Католицької Церков в Україні і подала це до відома читачів, порівнюючи цей стан до християнства в часах римської імперії.

Е. Коркоран зі справжнім захопленням оцінює концерт, підкреслюючи, що хор з Атланти вивчив усі свої точки в українській мові і тим здобув велике признання серед української публіки. Вона в цілому репортажі постійно відмічує українське походження виконавців-солістів, композиторів та змагання українців відокремити себе від всього, що російське. Цю різницю, як видно з її репортажу, вона добре вивчила.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 6-го БЕРЕЗНЯ 1988 р.

Чикаґо, Ілл. Річні загальні збори Б-ва св. Володимира 114-го Відд. о год. 12-ій дня в парохіяльній залі св. Володимира при 2250 В. Кортез. На денному порядку: звіти членів уступаючої Управи і К. Комісії та вибір Управи на 1988 рік. З огляду на важливість справ, приявність усіх членів обов'язкова. Якщо на визначений час не явиться приписана статутом потрібна кількість членів, тоді Загальні річні збори відбудуться годину пізніше при всякій кількості приявних і будуть правосильні. Після зборів — перекуска. — І. Сірик, гол., О. Бережан, секр.

П О Д Я К А

В понеділок, 1-го лютого 1988 р. з Волі Всевишнього відійшов від нас наш Найдорожчий і Незабутній МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ, БРАТ І ВУЙКО

св. п. інж. лісник
ЕВСТАХІЙ БАЧИНСЬКИЙ

Покійний відійшов у Вічність на 90-му році свого трудолюбивого життя, сповнене любов'ю до Бога, рідних і свого українського народу. Поховано Його на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Цією дорогою складаємо нашу найщирішу подяку Всечеснішим отцям: о. Патрикієві Пащакові, ЧСВВ — генеральному вікарієві, ігуменові й пароховї української католицької церкви св. Юра в Ню Йорку; о. д-рові Мелетієві Войнарові, ЧСВВ; о. Маврикієві Попадюкові, ЧСВВ — нашому духовному синові й семінаристам манастиря оо. Василіян в Ґлен Кові, Н. Й., за відправу похоронних обрядів у похоронному заведенні Петра Яреми в четвер, 4-го лютого і в п'ятницю, 5-го лютого 1988 року в церкві св. Юра.

Ми невимовно вдячні інж. Евгенові Дорошеві і д-рові Роману Яримовичеві, за їх теплі й змістовні слова під час Панахиди й о. Пащакові за його прощальну проповідь у церкві св. Юра.

Щиро дякуємо інж. Дем'янові Ґечі, за його прочитання у сяйві сонця над відкритою могилою прощальний вірш Покійного, який він написав кілька днів перед своїм відходом у Засвітн, а це:

НА ЧАС СМЕРТИ МОЄЇ...

**Прощайте на віки —
Тяжко це сказати —
Але Господь мені призначив
Й мушу Вас покидати...**

**Тож поховайте мене на могилі
Серед наших українців
У Бавнд Бруку, мої милі.
Там клаптик української землі,
Де Собор-Пам'ятник величається,
Там клаптик української землі,
Де легко навіки спочивається...**

**Над могилкою моєю коло пам'ятника
Дубка посадіте,
А навколо могилки
Цвіточки розсадіте,
Щоб птичка і пчілка прилітала,
Медочок збирала,
Щоб гілки дубочка
Могли б мене прикривати...**

**Бож в лісі більш половини
Життя я провів
Серед дрімучих
Сосон, ялин, дубів
Де звірятка збирались,
Пташки співали...
Де нераз, мої кохані,
Ми їх обсервували...**

**Як відійду, мої кохані,
Мене не забувайте,
Ласка Ваша, добрим словом
Кождий раз згадайте.
Чи то рано, чи увечорі,
Богу помолітесь,
Перед Ісусом, Матінкою Божою
За мене вступітесь,
Щоб ласкавий Господь
Мене не покидав,
Щоб ласкавий Господь
До себе прийняв.**

**Душа моя через тіло та уста
Грішна невпинно була.
Душа моя через тіло та уста
До землі з гріхами відійшла.
Бо ж нераз розсердився,
Голос я підняв,
Чи до Тебе, кохана Танюсю,
Чи до вас, кохані синки та невісточки мої,
Але серце без гніву було в мені!**

**Не плачте, кохані,
Мусить так бути!
Веселітесь — гуляйте!
Лиш, прошу, мене не забути...**

**Ви, синки, невісточки й внученятка мої,
Про Маму — Бабцю, яка вдовою стала, не забувайте!
Бо ж Мама всіх нас любила й любить,
То ж, прошу Вас, її доглядайте!**

**Дякую Господу Богу, що внученяток дочекався
Від першого дня їх народження я ними любувався,
Це надія наша, що хтось колись за нас згадає,
Хай Мати Божа їх у своїй опіці має...**

**Теж моліться, мої кохані,
За всю рідню, яка відійшла,
Не забувайте про душі найрідніших,
Що їх українська земля давно прийняла.**

**Як писав того вірша
Сльози з очей лялись,
Бо ж шкода відходити,
Де ми так всі любились!..**

**То ж прийдіть на могилку всі мої рідні,
Мене згадайте,
Помолітесь до Всевишнього!
Прощайте!.. Прощайте!..**

**Муж, Тато, брат, дідусь, вуйко,
Сват та вірний друг,
Колеґам лісникам, їх дружинам
Та усім моїм друзям!**

**Ще раз звертаюсь до коханих моїх:
Танюсю, Невісточки мої,
Внученятка, брати, сестри,
Братанки, сестрінки— згадайте
За Лідочку покійну і молітеся до Святих!
Бо бідна Танюся залишається вдовою.
За її здоров'я! Не забудьте
Мої просьби! Відходжу!.. Па-па...
Це вже дух говорить...**

**П.С. Прочитайте того вірша
Усім у могилки,
Щоб помолились і чужі перед Господом
За мої помилки!..**

Останній підпис на цьому світі —

Наше спасибі всім Парафіянам і Знайомим, які так чисельно прийшли, щоби віддати останню християнську прислугу Покійному. Ми щиро дякуємо Рідним, Друзям і Знайомим, що приїхали і прилетіли з далеких сторін, щоб засвідчити свою пошану і любов до нашого найдорожчого Мужа, Батька, Дідуся, Брата і Вуйка.

Сердечно дякуємо всім тим, що особисто, листовно і телефонічно висловили нам своє щире співчуття.

Наша безмежна подяка всім Жертводавцям на Заупокійні Богослуження і всім Тим, що вшанували пам'ять Найдорожчої нам Особи датками на виховання наших отців у Ґлен Кові, Н. Й.

Дякуємо Володимирові Королеві за його теплі слова під час тризни в Українському Народному Домі в Ню Йорку й Михайлові Ганущакові, за його збіркову ініціятиву, яку він перевів.

Вкінці дякуємо похоронному заведенню Петра Яреми за солідну обслугу.

Нехай Всевишній Господь винагородить Вас усіх сторицею.

У глибокому смутку:
ТАТІЯНА — дружина
сини —
інж. ЮЛІЯН з дружиною МАРІЄЮ і духовним сином о. МАВРИКІЄМ
мистець ВОЛОДИМИР з дружиною ОЛЕЮ
внуки — МАЯ і НІНА

На виховання отців у Ґлен Кові присутні зложили $965.00: Володимира і Стефан Сливоцькі — $250.00; Ярослав і Ірина Куровицькі — $200.00; Юрій Голюка — $100.00; Евген і Інна Голюка — $100.00; Володимир і Олімпія Роговські — $100.00; Володимир і Зеновія Сидорак — $50.00; Марко і Ярослава Сидорак — $50.00; Володимир Г. Король — $50.00; Ю. Д. Цьвіль — $25.00; Микола і Стефанія Ганущак — $20.00; Евгенія Корчинська — $10.00; Павло Андрусишин — $5.00 і Анна Осташевська — $5.00.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗСА Ричард Ніксон, відпочатий та готовий до праці, появився знову на публічному овиді, тим разом, як політичний аналітик, для лондонської газети „Сандей Таймс" і для „Лос Анджелес Таймс". У своїй першій рубриці новоспечений політичний аналітик пише, що не зважаючи на завзяту та ефективну виборчу кампанію сен. Роберта Дола таки „Буш є той, якого треба перемогти", натомість конгресмен Джек Кемп завзято промощує собі шлях на місце другої особи на виборчому квитку республіканців. Для демократів Ніксон заповідає імпас на конвенції, а для розв'язки проблеми пропонує поставити кандидатуру Теда Кеннеді.

У 35-ту річницю...

Закінчення зі стор. 2.

хоча б і шепотом. У нього театр, це святиня. Заки когось ближче не пізнав, був дещо стриманим. З особливою увагою відносився до кращих, талановитих акторів. Залюбки бував у товаристві письменників, поетів, науковців. Не любив несправедливих критиків і рецензентів. Був добрим бесідником і також мав журналістично-письменницький хист. Друкувався в літературно-мистецьких і театральних журналах. Зладив текст „Землі" В. Стефаника.

Мав не абияке почуття гумору, залюбки слухав веселих розповідей і сам любив оповідати веселі епізоди із свого життя, або щось комічного, що його підглянув прижмуреним оком. Якихсь разючих неґативів у нього я не помітив, хоч, як кажуть, усі ми грішні. Слід відмітити, що Блавацький був палким українським патріотом.

Його пасією був спорт. Любив ходити на футбольні змагання. У Театрі ім. І. Котляревського крім копаного м'яча, була ще відбиванка, заборонив тільки боксуватися, бо не хотів мати акторів з попідбиваними очима. Був головою „Ґонґу", спортової дружини при Театрі ім. І. Котляревського (м. і. єдиний театр у світі, що мав спортову дружину, яка змагалася з іншими дружинами, тобто виступала публічно), за німецької окупації був головою „Гарбарні" у Львові, в Німеччині головою „Січі" в Реґенсбурзі. У ЗСА очолював Філядельфійський „Тризуб". Жаль, що не діждався того часу, коли „Тризуб" був чотирикратним футбольним чемпіоном ЗСА.

• • •

Наближався кінець Другої світової війни, тендітної будови, хоч і високий ростом Блавацький із затяжною хворобою шлунка, покинувши Львів, опиняється з акторами в Ґабльонці на фізичній роботі. Після війни в Авґсбурзі якийсь час живе враз із своїми співпрацівниками під шатрами заки дістається до Реґенбурґу, керуючи Ансамблем Українських Акторів.

Таборові часи не можуть зв'язати рук Блавацькому. Він розпустив крила на повний лет навіть у скромних умовинах. І коли його Ансамбль із Реґенсбурґу загостив до Мюнхену і грав „Антіґону" Ануї в німецькому театрі, в якому цю саму „Антіґону грали німецькі актори, вони не могли вийти з подиву, що „Антіґону" так міг поставити якийсь-там український театр із табору переміщених осіб.

Приїхавши до ЗСА, Володимир Блавацький дуже розчарувався; не знав, як оправдати те, що „Батурин" завів його надії, після чого він хоч-не-хоч переходить на інший репертуар. Тут актори задихались перевтомлені фізичною працею, крім цього мусіли вивчати ролі, ходити на проби та їхати на виступи. Знехочувались, що це був Сизифовий труд понад нормальні людські сили. Ще в самих початках театр сяк-так клигав, а потім день за днем почав догоряти, догоряв і їхній керівник. Ще заграв 6-го грудня 1952 році останню виставу, трагедію П. Рейналя „Невідомий воїн", а вже 8-го січня 1953 року перестало битись серце великого мистця української сцени.

Українська духовість

У філії УКУ в Філядельфії закінчився у грудні 1987 року дуже цікавий курс, що його філія зорганізувала разом з Осередком Праці НТШ у цьому ж місті. Курс цей — це серія викладів п. з. „Українська духовість в рамках 1000-ліття Християнства", у якій взяло участь 12 викладачів і 30 зареєстрованих слухачів. Координатором цієї серії викладів був директор філії УКУ професор Леонід Рудницький.

Вже на самому початку курсу було зроблено намагання подати певну дефініцію, певне окреслення терміну духовість. Згідно з видатним істориком нашого часу Ярославом Пеліканом, термін духовість увійшов у християнську історіографію як окреме сукупне поняття аж у нашому, XX столітті. В англійську мову він прийшов з французької теології, де його дуже солідно аналізовано. Як приклад, може тут служити чотиритомна праця Pierre Pourrat п. н. „La spiritualite chretienne".

Саме згаданий Пер Пурра подав точне окреслення терміну духовість вже на початку першого тому його праці. Згідно з Пурра, духовість є та частина теології, яка відноситься до Християнської досконалости й до способів, що ними можна її осягнути. Догматика, продовжує він, вчить, що ми повинні вірити, моральна теологія — що ми повинні робити або чого вистерігатися, іншими словами, як вистерігатися гріха, але над цими двома, хоч і вкорінена у них, панує духовість, або духовна теологія. Вона знову ж є поділена на дві галузі: аскетична теологія і містична теологія. Перша відноситься до духових вправ, які є потрібні, щоб осягнути досконалість, а друга, містична теологія, відноситься до т. зв. уніо містіка, до містичного стану екстази, візії, ревеляції.

На сході цей термін не одержав ще досі свого, так би мовити, дефінітивного визначення і тому коли ми, українці, говоримо про духовість, то звичайно так буває, що ми говоримо про різні концепції цього феномену — для одного духовість може означати одну річ, а для фругого цілком іншу. Та останніми часами, як це часто буває, це поняття набрало більш конкретного окреслення. Згідно зі згаданим вже Пеліканом, духовість віддзеркалює ці елементи у християнській теології, які є вкорінені у людському досвіді, а не в інституціях, які мають за свою підставу тайну-містерію, а не закон, і саме ці елементи внесли певний вклад у богословську традицію Заходу, опираючись на традиції східніх отців.

Можливо, що старинне прислів'я Екс орієнте люкс — Екс окціденте лекс (Зі сходу світло — зі заходу закон) найкраще віддзеркалює цей феномен, бо протиставлення цих двох понять, закон і світло вказує на певну різницю у ментальності, яка панує на Заході й на Сході, і тим самим на різницю у духовості. Але вже і тут є певна проблема — як відрізнити ці два згадані поняття, ментальність і духовість? Тут, здається, є певний ключ до кращого зрозуміння цієї проблематики: людина Заходу підходить до проблематики життя більш розумово, вона ставиться до екзистенції більш раціонально, тоді як людина Сходу, а головно українська людина, ставиться до життя більш чуттєво, більш емоційно. Всі вони, тобто розум, ментальність, як і емоційність є складниками духовости. Духовість, можна сказати, є ця питома прикмета даного народу, яка стихійно виринає у його житті, обумовлена обставинами, що панують у даних часах, але інтегрально незалежна від них. У нас, українців, ця духовість, найчіткіше показує своє обличчя у нашій культурі, а зокрема у літературі, у народних звичаях, у традиціях, фольклорі та у церковному обряді.

Все це було скристалізовано, так би мовити, у викладах, що їх читали Григор Лужницький (про українську духовість як психо-релігійний феномен), Архипресвітер Сергій Кіндзерявий-Пастухів і Ігор Мірчук (обидва про сутність Київського християнства), Наталія Пазуняк, яка опрацювала тему „Елементи христології в українській літературі старої доби" і Мирослав Лабунька, який прочитав виклад п. з. „Слово о Законі і Благодаті Іляріона як вияв української духовості" і проілюстрував його уривками тексту цієї перлини старої української літератури у власному перекладі.

Крім згаданих викладів відбулися в рамках того курсу теж дві панелеві дискусії. Перша з них була присвячена темі „Духовість української літератури" і у ній взяли часть Богдан Романенчук, Остап Тарнавський і Леонід Рудницький, які старалися устійнити суть української літератури у різних її етапах; а друга панелева дискусія мала заголовок „Іконографія Богоматері — один із виявів духовости", і в ній брали участь С. і Ю. Бережницькі й о. Мар'ян Процик. Проаналізували вони Богородичні празники, затримуючись більше на іконі „Покров Пречистої Богородиці", як і різні типи богородичних ікон.

На думку учасників, серія викладів про українську духовість була гідним введенням у святий ювілейний 1988 рік для тих українців, що цікавляться українською культурою та її різноманітними видами.

Л. Р.

Людина, що втоми не знала

Св. п. д-р Іван Олексишин

Вже останні листочки з задуманих дерев здувала пізня-глуха осінь, як у непривітний, понурий ранок 23-го грудня 1987 року українська громада Філядельфії і околиць під сумовитий спів журавлиної пісні прощала ледве чи не останнього вже Моґікана-лицаря визвольних змагань, колишнього хороброго та очайдушного воїна Української Галицької Армії д-ра Івана Олексишина.

Дивна то пісня! У темну безвість сумної нашої історії рве думку з собою, порушує струни душі української людини, а заразом навіває і тугу на серце — чи вернеться ще до нас, українців, Перший листопад...

І він, член Пенсильванійської Академії Наук, член Американської асоціяції для розвитку науки, член Геологічного товариства Америки, член Асоціяції університетських професорів, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка та автор численних наукових праць на мовах українській, польській, німецькій, англійській, хоч вже „з праху в прах" відійшов, одначе в царині науки — non omnis mortuus est. В бібліотеках наукових установ, де mortui vivunt et muti locuntur, невмирущий його дух напій безсмертя п'є.

Будьмо горді, що у плеяді славних науковців культурних народів є і український науковець-геолог д-р Іван Олексишин, професор „екс катедра" університетів — Львівського, Леобенського, Бостонського.

Нехай ця скромна згадка про мого професора з лісової інженерії політехніки у Львові буде висловом подиву за його жниво золоте на полі праці студій університетських, любов до України, пошану і респект до своєї Церкви.

Тим трьом провідним зорям бл. п. Іван Олексишин, здається, не спроневірився ніколи.

Мов скали, що він їх досліджував, хай буде тривалою пам'ять по ньому!

Інж. Константин Гоздава-Дидинський